

MUZEUL DE ISTORIE AL
REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA

Secția de istorie modernă

N O T A

referitoare la ședințele de lucru ale Comisiei
pentru discutarea tematicii secției de istorie
modernă a Muzeului de istorie al R. S. România.

Comisia de specialiști pentru discutarea tematicii
secției de istorie modernă a ținut șapte ședințe de lucru, sub
președinția profesorului universitar C.C.Giurescu. La toate
aceste ședințe au fost prezenți, în afara președintelui Comisiei,
trei reprezentanți ai Institutului de istorie "N.Iorga" și
anume: dr. Cornelia Bodea, dr. Dan Berindei și dr. Vasile Netea.
La unele ședințe au mai participat profesorul universitar Vasile
Maciu, dr. Florian Georgescu, directorul Muzeului de istorie a
Municipiului București și Ion Ardeleanu, directorul Muzeului
de istorie al R.S.România. Nu au fost prezenți la discuții și
nu au dat pînă în prezent nici observații scrise dr. Augustin
Deac și dr. Damian Hurezeanu de la Institutul de studii istorice
și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. Din partea Muzeului
de istorie al R.S.România au participat la lucrările Comisiei,
ca secretari, Elena Pălănceanu și Ion Ilincioiu.

Discutarea tematicii a început după vizitarea de
către membrii Comisiei a spațiului de expunere rezervat secției de
istorie modernă. Cu acest prilej s-a făcut observația generală, că,
în comparație cu celelalte secții, spațiul afectat istoriei mo-
derne este prea redus.

Președintele comisiei a recomandat membrilor acesteia
ca în discuțiile purtate să se refere atît la structura materialu-
lui, repartizarea pe sălile de expunere, cît și la conținutul
tematic al fiecărui capitol. Nefiind observații în legătură cu
organizarea pe săli a materialului, s-a trecut la discutarea
tematicii pe capitole, din care au rezultat două categorii de

observații: unele de ordin general, de principiu, altele de detaliu, referitoare la exponatele concrete care ilustrează fiecare idee tematică în parte.

În cadrul observațiilor de ordin general se înscriu :

- aprecierea că este expusă prea multă hîrtie, în deosebi pentru unele capitole, și anume: Cultura între anii 1821-1848, România și Transilvania la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, Răscoala țărănească din anul 1907, Cultura la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Se face recomandarea de a se depune eforturi în vederea obținerii de obiecte ale unor personalități politice și culturale, care să facă posibilă o îmbogățire a acestor sectoare cu noi materiale tridimensionale;

- părerea emisă de o parte a Comisiei, ca Revoluția de la 1848 să se conceapă ca un tot unitar, în care paragrafele deja existente să fie expuse în următoarea ordine: desfășurarea revoluției în Moldova, în Transilvania, în Banat și în Tara Românească;

- propunerea ca cele două paragrafe distincte, care se ocupă de activitatea în emigrație a revoluționarilor, să fie unite în unul singur, sub titlul "Activitatea în emigrație" și propaganda pentru Unire";

- sugestia ca în desfășurarea expunerii să apară și portrete de femei, între care; Zinca Golescu, Maria Rosetti, Alexandrina Magheru, Eliza Pleșoianu, Pelaghia Roșu, Cocuța Vogoride, Elena Cuza, Iulia Hașdeu, Veronica Micle, Sofie Nădejde;

- necesitatea, susținută de Comisie în totalitatea sa, ca cele două coroane, care au servit la încoronarea lui Carol I și Elisabetei în 1881, să fie expuse la momentul proclamării regatului, în circuitul desfășurării evenimentelor istorice, și nu în tezaur. Aceasta, atît pentru faptul că marchează un moment istoric care a avut un ecou deosebit pe plan internațional și a contribuit la creșterea prestigiului țării noastre pe calea afirmării independenței sale de stat, cît și pentru faptul că sala respectivă este destul de săracă în obiecte tridimensionale, iar absența acestor coroane ar face ca expunerea să fie lipsită de două din puținele piese muzeistice de greutate;

- recomandarea ca subcapitolul care se referă la viața politică la sfârșitul secolului al XIX-lea să fie tratat unitar pentru România și Transilvania, așa cum s-a procedat și la viața economică. De asemenea, secția română a P.S.D. din Transilvania să fie prezentată la paragraful privind partidele politice și nu la mișcarea muncitorească;

- aprecierea că nu trebuie să figureze în titlul capitolului mențiunea că tratarea problemelor politice și sociale din România se face pînă la 1900, pentru ca anul 1900 să nu apară ca un punct de delimitare;

- precizarea că, prezentarea tuturor provinciilor române trebuie să se facă în funcția de cum erau ele încadrate din punct de vedere politic în diferite epoci istorice. În acest sens, se recomandă ca la Unirea din 1918 să se expună și actele privind Basarabia și Bucovina, iar pentru perioada de după 1856 să fie introdus un act semnat de B.P. Hașdeu ca judecător de Cahul și un material referitor la măsurile luate de Al.I. Cuza pe teritoriul Basarabiei;

- considerația că mișcarea muncitorească și mișcarea țărănească pînă la 1900 sînt prea larg prezentate în raport cu celelalte aspecte de la sfârșitul secolului al XIX-lea și recomandarea de a fi condensate, reținîndu-se în deosebi piesele tridimensionale și documentele cele mai semnificative;

- propunerea ca pacea de la București din 1913 să fie mai bogat ilustrată, introducîndu-se două-trei materiale în plus și, eventual, găsindu-i-se un alt loc în expunere;

- recomandarea ca prezentarea poziției claselor și păturilor sociale, a partidelor și grupărilor politice față de război să respecte raportul real între cele două curente de opinii. Se consideră că acum problema este unilateral prezentată, evidențiindu-se numai poziția împotriva războiului. Se propune restabilirea unui echilibru corespunzător realității, prin introducerea unor noi exponate: discursul lui N. Titulescu, al lui B. Delavrancea, al lui N. Iorga, al lui T. Ionescu; manifestul publiciștilor ardeleni, publicat în "Epoca"; aspecte referitoare la activitatea Ligii culturale și transformarea ei în Liga pentru unitate politică, la

activitatea organizațiilor - Acțiunea patriotică și Federația unionistă; portretul dr. Cantacuzino și al lui O.Goga; memoriul lui O.Goga și volumul de poezii "Cîntece fără țară"; articolul lui M.Gh.Bujor favorabil Unirii Transilvaniei cu România; ziarele „România viitoare”, „România de mâine” și eventual „România mare”, editate în diverse centre din țară în această perioadă;

- aprecierea făcută de comisie, în întregime sa, că nu este bine ca materialele privind 13 decembrie 1918 să fie prezentate după Adunarea de la Alba Iulia, adică după ce marcăm încheierea unui îndelungat proces istoric prin Unirea Transilvaniei cu România; se consideră că aceste materiale s-ar încadra mult mai bine la perioada următoare, unde se tratează anii de puternic avînt revoluționar care au precedat făurirea Partidului Comunist Român;

- considerațiunea că materialele cuprinse în capitolul "Cultura la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea" sînt insuficiente și propunerea de a fi introduse o serie de noi exponate, care să contureze cu mai multă pregnanță viața culturală din această perioadă, pe diferite ramuri de activitate. Pentru aceasta s-au făcut o serie de propuneri concrete, consemnate în procesul verbal de desfășurare al ultimei ședințe.

În cadrul observațiilor de detaliu, pentru fiecare capitol și subcapitol în parte, s-au făcut observații pe materialul concret, care pot fi grupate în următoarele categorii:

- propuneri de scoatere a unor piese, considerate insuficient de semnificative (ex.: serascherul oastei otomane din 1821; centura lui Bimbașa Save, siringa dr.Tocitu, participant la războiul din 1877, fotografia reprezentînd o demonstrație antirăzboinică la București în 1916 etc.) ;

- propuneri de a fi adăugate noi materiale, care să contureze mai bine anumite idei tematice (ex.: un document privind anchetarea unui țăran dintr-o comună de lîngă Alba Iulia în legătură cu scoul mișcării lui Tudor Vladimirescu în Transilvania; "Organul luminării" din Blaj; ziarele "Românul" și "Dîmbovița" din perioada premergătoare Unirii; notele lui M.Kogălniceanu din 1876, documente ilustrînd primirea favorabilă făcută trupelor

române în Transilvania în 1916 etc.);

- recomandări ca unele exponate să fie trecute de la un subcapitol la altul, considerându-se a avea mai multă semnificație în noul context (ex.: "Drepturile românilor către Înalta Poartă" de N.Bălcescu și "Deșteptarea României" de V.Alecsandri să fie trecute de la pregătirea revoluției la desfășurarea ei; pictura „România revoluționară” de Rosenthal să treacă de la desfășurarea revoluției la activitatea emigrației; portretul lui Dobrescu Argeș să fie trecut la mișcarea țărănească etc.);

- aprecieri ca unele materiale din tematică să fie înlocuite cu altele, considerate mai prețioase sau mai indicate pentru momentul respectiv (ex.: "Doine și lăcrămioare" de V.Alecsandri să se înlocuiască cu "Ostașii noștri" de același autor; "Amintiri din pribegie" de I.Ghica să fie înlocuite cu "Scrisori" de același autor; în locul proiectului de lege pentru instituirea de judecători de pace să fie pus un document referitor la Curtea de Casație din vremea domniei lui Al.I.Cuza etc.);

- sugestii în legătură cu completarea sau reformularea unor texte explicative ale pieselor propuse în tematică (ex.: precizarea pentru un convocator de breaslă, cărui anume bresle aparține; împăratul Austriei să fie denumit Francisc Iosif, nu Frantz Iosif; specificarea la revoluționarii de la 1848 unde au mai acționat, atunci când ei au participat la revoluție în țări române diferite etc.).

Toate aceste observații au fost consemnate în cele șapte procese verbale ale ședințelor de lucru ale Comisiei, pentru a putea servi la îmbunătățirea și definitivarea tematicii.

Comisia apreciază în mod pozitiv încercarea de a prezenta în muzeu cele mai semnificative momente din istoria patriei noastre prin obiecte de epocă și documente originale, mărturii evocatoare și impresionante ale trecutului de luptă al poporului nostru și consideră că trebuie să se păstreze nota generală de muzeu, prin expunerea unor materiale de primă mână.

În legătură cu folosirea materialului auxiliar, se opinează a se face apel la acesta numai acolo unde este absolută nevoie, iar prezentarea sa să difere și ca sistem de expunere

de restul pieselor originale, ceea ce ar sublinia odată mai mult valoarea acestora din urmă. În acest sens, se propune folosirea unui sistem întâlnit și pe plan internațional (Austria, Franța, etc.) format din "file de carte", fixate într-un suport pupitru sau îngropate în casete verticale, fiecare "filă" fiind alcătuită din două plăci de plastic transparent, între care se află o foaie de aluminiu, ce are rolul de a reține ondularea plasticului.

Astfel s-ar putea îmbina cerința de a păstra expunerii un caracter sobru, bazat pe piese autentice, neaparat necesar unui muzeu de înaltă ținută, cu dorința de a se expune unele materiale importante, care ajută la înțelegerea unor probleme, dar pe care nu le putem deține în original.

Must. L. Giron